

יְחִיבֵינוּ צֶלַי יְדוֹ

מחשבות אור וצל
בעיתות נגיף ומחבוא

יְחִיָּאֵנוּ צֵל יָדוֹ

מחשבות אור וצל
בעיתות נגיף ומחבוא

אריאלה גורדון / שני גורדון

פתח דבר

המיזם 'אליה' משותף לאשלים-ג'וינט, בהנהגתם של ד"ר פלורה מור, ראש צוות פיתוח המיזם; ד"ר רמי סולימני, מנכ"ל אשלים-ג'וינט; ולמחוז החרדי - משרד החינוך בהנהגתה של הגב' רות אלמליח, מנהלת המחוז בפועל. המיזם מכוון לקידום מענים פנים בית-ספריים לתלמידות במצבי נשירה סמויה וגלויה במערכת החינוך בחברה החרדית.

'אליה' הוא מיזם חינוכי, פועל יוצא של התפיסה החינוכית הפסיכו-חברתית PSEA המקדם מענים פנים בית-ספריים כאמור. במיזם זה נמנית אריאלה גורדון כחברת סגל המנהיגות החינוכית, והיא המחברת של חוברת השירים 'יחביאנו צל ידו' שבידכם.

שיריה של אריאלה גורדון יוצרים דיאלוג מעניין ומקורי עם שיריה של כלתה - שני. שתיהן מנסות לעבד את החוויה הפנימית בעקבות משבר הקורונה הכלל-עולמי שפוקד אותנו.

ישנן חוויות אישיות, ישנן חוויות משותפות, ישנן חוויות של אימא, של סבתא, של איש מקצוע, של אדם.

"כדי להיות מסוגל לחוות יחד, נדרשת היכולת להיות לבד".

זוהי מובאה מתוך כתביו של הפסיכואנליטיקאי דונלד ויניקוט, שהרבה ממושגיו יכולים לשרת את ההבנה ואת ההתמודדות שלנו בתקופה מערערת זו, ובחלק גדול מן השירים מובעים מושגים

¹ את תפיסת ההכללה החינוכית הפסיכו-חברתית PSEA ניבשה מור בעקבות עשורים של פרקטיקה חינוכית אפקטיבית הערבה לרווחתם ולהתפתחותם של תלמידים החווים מחסומי למידה והשתלבות, ובעקבות מחקר לדוקטורט על מאפייני הפרקטיקה החינוכית והפדגוגית האפקטיבית עם תלמידים תת-משיגים החווים מחסומי למידה והשתלבות (Mor, 2003). בעקבות המחקר התגבש מאגר ידע עשיר המקשר בין דיסציפלינות שונות (פילוסופיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה וחינוך) והוא משלב מושגי יסוד, שיטות, אסטרטגיות וכלים יישומיים לקידום עשייה חינוכית בבית הספר בקרב ילדים ובני נוער החווים מחסומי למידה והשתלבות ובקרב הוריהם. התפיסה מביאה בחשבון גם את המחנכים והמטפלים ומיועדת להכשירם מבחינה מקצועית ואישית, כדי שיצליחו לצייד תלמידים אלו בכלים שיאפשרו להם להתגבר על המכשולים השונים העומדים בדרכם, להשתלב בחיי בית הספר ולממש את יכולותיהם באופן מרבי. עיקרי התפיסה מופיעים בספרים ובמאמרים רבים.

THE MAURICE AND VIVIENNE WOHL
CHARITABLE FOUNDATION

יחביאנו צל ידו אריאלה גורדון - שני גורדון

עריכה לשונית וניקוד: יהודית אורנשטיין

כריכה ועיצוב גרפי: שושי קלינגר

איורים: שושי קלינגר

© כל הזכויות שמורות לאשלים ולמחברת

2020, תש"ף

ג'וינט ישראל אשלים | יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

ממשנתו: ההחזקה, 'אימא טובה דיה', היכולת להיות לבד, היכולת לשחק, 'עצמי אמיתי' ו'עצמי כוזב' ו'מרחב פוטנציאל'. לחושגים אלו מתווספים המושגים 'העצמי' 'הקו הסיבי', 'המכל' ו'הכלה' של אבות הפסיכואנליזה - היינץ קוהוט ואלפרד ביין.

הכתיבה, השיתוף, החבירה של אנשי חינוך - כל אלו יוצרים מרחב פוטנציאלי עבור המבוגרים, והם חוזרים ויוצרים אותו עבור ילדיהם ותלמידיהם. במרחב הפוטנציאלי האדם משחרר את היכולת לשחק את החיים ואת היכולת לעבד חוויות של חרדה, חוסר אונים, חוסר ודאות שכולנו חווים, ושמבוגרים וצעירים החיים בצל מצבי סיכון חווים ביתר שאת.

הרחבת יכולתנו, המבוגרים, להכיר במציאות המשתנה ולפתח דפוסי התמודדות חדשים ההולמים את השעה, קשורה בנכונותנו להיות במגע עם המקומות המדאיגים והכואבים הקשורים למציאות החדשה של חיינו. כך נצליח להקשיב לילדינו ולסייע להם לארגן את עולמם ולהתמודד עם איומי המציאות.

כאשר תלמידה אינה מסוגלת להתמודד עם חרדותיה, כאשר העולם הפנימי אינו מצליח לעבור לעולם של חשיבה ועיבוד, ניתן לראות כיצד תחושות - כגון חוסר אונים, כעס מציף, נחיתות קשה ואובדן בלתי מנוסח - עומדות מאחורי התנהגות סיכונית.

ההתנהגות הסיכונית, לפי הדגש זה, מעידה על קושי ביכולת הכלה עצמית, שבהיעדר אלטרנטיבה הוא יוצר ערוץ זמין המאפשר 'להיפטר' מתכנים רגשיים מאיימים. 'אילוף' או אמצעי אכיפה משמעתיים אינם עוזרים להתמודד עם קש"י הכלה פנימיים.

האתגר הניצב לפני המבוגרים המתמודדים והאחראיים לאותה נערה הוא להתפנות רגשית ולהעמיד לשירותה את המרחב הפנימי המכיל של עצמם. בחוברת השירים שלפניכם נעשה עיבוד העולם הפנימי של חוויות מורכבות שכולנו עברנו ועוברים בצל המשבר.

דרך השירה ודרך היצירה אפשרה **אריאלה** צלילה לעולמות הנפש ולכוחן של המילים בארגון החוויה באופן המשפיע בהדרגה על תחושת העצמית הקוהרנטית ותחושת המסוגלות העצמית.

ד"ר פלורה מור,

ראש תחום אתגרי מערכת החינוך, אשלים-ג'וינט

הקדמה

נגיף הקורונה טלטל את השגרה המוכרת לנו, וגזל מרבים מאיתנו את תחושת הביטחון ביציבות ובבטוח שבחיינו. השטיח הוצא מתחת לרגלינו.

רואים באופן מוחשי איך לכל אחד יש 'שטיח' פרטי ואישי לחלוטין מתחת לרגליו. הקורונה היא מגפה עולמית שכל האנושות כולה הוכתה בה, אבל גם הגזירה הכללית פוגשת כל אחת ואחד מאיתנו במקום אישי, פרטי, שונה ומושגח.

נזקקנו אל תוך מציאות חיים חדשה המוסיפה להשתנות מדי יום לאורן של הקלות והנחיות חדשות. המציאות מעוררת בכל אחד מאיתנו רגשות, מחשבות והתנהגויות חדשות.

יש שפתאום טוב להם, יש שמתמוטטים. יש שנרגעים, ויש שהופכים לפקעת עצבים. יש שמתנתקים ויש שדווקא מאוד מתחברים.

המציאות העכשווית מפגישה אותנו עם טבעה השברירי והחמקמק של תחושת חוסר הוודאות שאולי מזמינה אותנו, עם הקושי שבה, לעולמות רכים של ויתור והכנעה, של בחירה מחודשת, של פגישה מסוג אחר עם כל המוכר והידוע.

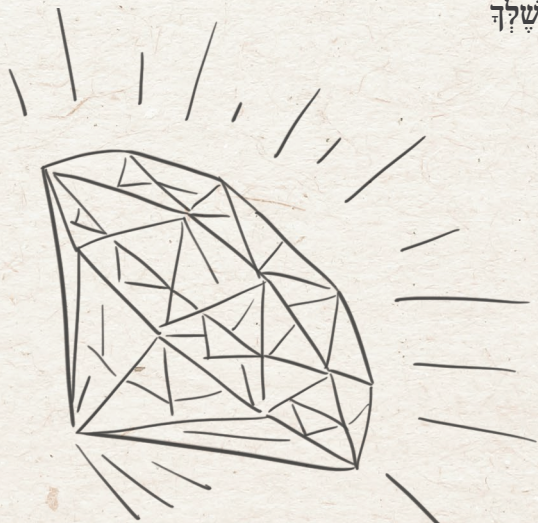
התמודדות עם משבר תמיד כוללת בתוכה הישענות יחד עם הובלה ומנהיגות, אחריות אישית יחד עם שיתופי פעולה מכוונים, שמירה על רצפים בחיים יחד עם גמישות ויצירתיות.

ה ז ד מ נ ו ת .

יְהִלּוּם הַהוֹתוֹר / אריאלה

יְהִלּוּם הַהוֹתוֹר מְלֻטָּשׁ בְּמִלְחָם הַבְּחִירָה
הַחֲפָשִׁית, הַמְכַרְחָה, הַקְדוּשָׁה
בְּאֵגֶל דְּמָעָה
צְלוּלָה, רוֹתַחַת, תְּמָה
בְּהִבְנָה - שֵׁישׁ מַחִיר לְמִלְחָמָה
שְׂמֻכְאֵיבָה, מְאִימָת, מַחְרִידָה
נֶפֶשׁ מִמְנוּחָתָהּ

הוֹתוֹר חֶזֶק כְּצוּר
מְשַׁחֵרר אֶשְׁלֵית שְׁלִיטָה
כוֹרֵת חֶרֶד מִמּוֹן עֲתִיקָה
מְרַחֵק מִתְאַוֹת נִצְחוֹן פְּסוּלָה
מַחְזִיר לְשִׁפְיוֹת - יוֹצֵר הַגְּדֵרָה
שֶׁל עֲצָמִיּוֹת טְהוֹרָה
אֲבָא
הַכֹּל שֶׁלְךָ

וכאן, במקום של הזדמנות, ניסינו - שני ואני - לתת מקום לקולות.
הקולות עלו מתוכנו, הקולות עלו מן הסובב, הקולות לעיתים צרמו,
לעיתים השתלבו.

"כדי להיות מסוגל לחוות יחד, נדרשת היכולת להיות לבד"
(ויניקוט).

קודם 'לבד', ואחר כך 'ביחד' נארגו הקולות ליריעה משותפת. אט
אט נוצר דיאלוג שמנסה להכיל בתוכו את הקולות כולם וליצור בעזרת
הגוונים השונים את היצירה המוגשת לפניכם.

מודה מקרב לב להשגחה העליונה, שעטפה אותנו ברחמים גדולים
במעגלים של יחסים ונוכחות מרפאה.

אליך, ריבוני - "כי ממך הכל ומיך נתנו לך".

שְׁטָה בְּנֵהר רַחֲמֶיךָ
טוֹבְלַת בְּדִינּוֹר חֶסְדֶיךָ
מְסַתְנֶנֶרֶת מִשְׁפַּעַת אוֹר פְּנִיךָ
נָחָה עַל זְרֵי הַדְּפָנָה שֶׁל מִדּוֹתֶיךָ
מְעַלְפֶת מִיפֵי עוֹלָמְךָ
אֵתָה - הוּא

אריאלה גורדון
מרצה, מנחה ורכזת
סגל 'אלייך'

שלהי חורף / שני

שלהי חורף תש"פ.
האנושות כולה עוברת לדום.
מסירה את כובעה בפני גדלות הבורא.
עומדת נכלמת נוכח אפסיות האדם. מרכינה ראש אל מול שליח ה',
כי הסעיר ממלכות.
היינו שם. אנחנו, אתן.
היינו ברגעי האור כמו גם ברגעי הצל, ברגעי החסד כמו ברגעי
ההסתר, ברגעי הצמיחה כמו ברגעי השבירה - "לרגעים תבחננו".
ואספנו אותם, רגעים-רגעים. מקבצות אל תוכנו את הרגעים כולם.
מלקטות רסיסי אור, שביבי אמונה, טל תחייה של ביטחון. צידה לחיים.
החוברת שלפניכן היא - בדיוק כמו התקופה שעברנו - שילוב בין
האור והצל, היופי והקושי, הייאוש והתקווה.
יש בה מצד אחד שירי עומק, החוזרים לנבכי הנפש ומתארים
תהליכים פנימיים בצל התקופה - כולם פרי עטה של אריאלה גורדון -
אימא, סבתא, יועצת, מנחה ומרצה בסגל 'אליין'.
מן העבר השני - מחשבות והגיגים של אם לקטנים בעת הסגר,
שנכתבו על ידי שני גורדון, כלתה.
זהו מעין דיאלוג - בין אישה לעצמה, בין כלה לחמותה.
הוא מאחד בתוכו פרספקטיבות שונות על התקופה, תוך כדי שימת
דגש על מכלול הזוויות - הרציניות והמחויבות גם יחד...
הוא נוגע באתגר, בבלבול, בשינוי הדפוסים; וגם מברך על תובנות,
לקחים והרבה רחמים שזכינו להם.
מקוות שייגע גם בכך.
ויהי רצון שנהיה עטופים תמיד ברחמים גדולים, וה' יתברך יחביאנו
בצל ידו, תחת כנפי השכינה.

רסיסי מחשבה / שני

אל השדה יצאתי. לבדי.
ללקט רסיסי מחשבה.
אנא הצלח רבוני בידי
והפק רצוני לטובה.

שאדע להתבונן גם על יום האתמול
שאראה טעיות כהזדמנות לגדל
ואותם רסיסים שאצליח ללקט
יהיו של מחשבות טובות וזכות.

ותהא כננתי טהורה
רצויה
לפניה.

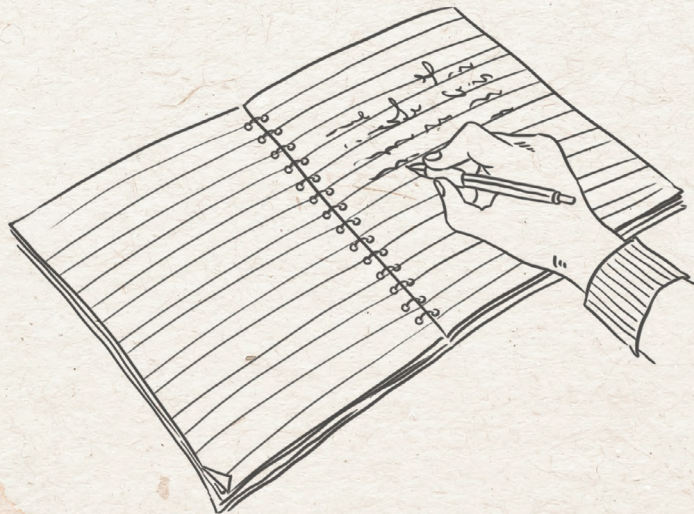

מתעוררת מתקופה של 6 שבועות אינטנסיביים בטירוף.
רפאל, הנכד, נולד ביום שהאסימון נפל. יום אחרי פורים ההמוני.
עוד עבדנו בסמינר בבוקר.
אחר הצהריים התחיל העולם החיצוני להתפוגג, והשאר ידוע.
שבר בסדר גודל כזה מעורר לא רק אימה אפוקליפטית, אלא גם
ציווי פנימי על בדק בית.
דווקא עכשיו, כשחוזרים לשגרה כביכול, אחרי שבתי היולדת
ומשפחתה שחיו איתנו בצמידות חזרו לביתם, השקט חזר, הבית
מסודר ומאורגן כמו שמעולם לא היה -
דווקא עכשיו תופסת אותי המועקה, שכנראה תמיד חכתה בשקט
בפינה (ממושמעת הילדה)
ודוחפת אותי לצלול פנימה, למגירות פנימיות שגם הן תובעות בדק
בית, סדר.
סדר הוא קודם כול סדר בזמן.

"נקע נלגל הזמן, חרג מעל כנו
אבוי לי, כי עלי לשוב להתקינו"
(המלט, תרגום: שלונסקי)

משחזרת "יומן אירועים" יומי, כותבת, מתעדת לעצמי בדיוקנות
מוזרה מה קרה בחוץ, מה קרה בפנים. יום יום. בדבקות, משחזרת
עולם - כי הרי "עלי לשוב להתקינו" ...
ובין לבין, חרצה כמו נמלה עמלנית, טלפונים, מיילים, תלמידות,
צוות, סמינר, חדר ועידה, מקליטה שיעורים, מכבסת, תולה, מבשלת,
ובמעמקים -
רגרסיה חביבה.
החוויה הפנימית מגיחה, תופסת תאוצה, חרדות עתיקות ודפוסי
הישרדות גולמיים מתחדדים.
העבר חי בהווה באופן ממש. אני חווה בפועל, בהווה הממשי,
במרחב החצי-מציאותי את אופן ההישרדות הקדום שלי לטראומה.

אופן הישרדות שנותר תמיד סטרילי, ללא מגע יד, חסום ואטום לכל
אפשרות תמיכה והישענות.
אבל -
מישהו היה שם...
המגע המרפרף העכשווי של שימת לב, של עקשנות על נראות,
של זולת שאינו מוותר, ושוב מתעקש,
מורגש, חודר, מחלחל - אל תאי הטראומה הרדומים.
מחריד אותם מרבצם ומאפשר התמרה נפשית
למודעות
לנראות
לחיבוק פנימי של חלקים נשכחים
להרגיש כמה את פצועה - אבל שלמה.
חיבור נפשי אינו אשליה
הוא ממשי ואמיץ
רגע הדדי יקר שממלא תקווה.

החיים מתפרקים / אריאלה

החיים מתפרקים לי בין הידים
שטיח הופך למים
שחר זה לבן. אתה שם אני כאן
אמונה נסדקת לשנים

אין ילדים ובקורי נכדים
אין תפלות, שעור, מנינים
אין נסיעות, טיסות, ארועים
המסכה נגמרה, נשברו הפלים

ואז מתחילה העבודה -
לצמצם פערים

למחק מרחקים
להפשיר קרחונים

להצמיד תודעה לתחושה
להרגיש אותך בדבורים
לקבל דעת - גדלות דמחין
לחבר עליונים לתחתונים.

הכל זה אתה - אפס זולתך
ואם זה אתה - זה רק רחמים
ומרחמים - לשועות ונסים נולדים
שליט הכפירה מתנתקת
ואני - כלי געגועים

תחלת מסע / שני

יצאנו לדרך רבים מיחידים
השתדלנו לפסע - השמים עדים.
הלכנו בזהירות במסלול רב - גונים
רצוף שושנים, אך גם אבנים.
גששנו דרכנו בסלע, בחול
מגדירים מחדש 'אפשר' ו'יכול'
ועתה, בערבו של יום, נבואה.

נבואה כלנו. נקח גם צידה:
גם כשכשלונו, רגלנו מעדה;
הובלנו בחסד. באהבה וברך.
לא משלנו המסע הארך.

נבואה. כלנו.
נזכר - לא אנהנו הותרנו חותם
לא השלמנו מסע בכחנו.
כי לא בזכותנו הוא תם

כי -
הלכנו ועודנו הולכים
מכחו של מלך מלכי המלכים.

ועתה, בערבו של יום, נבואה.
איש ומקחו - אשר השכיל הוא לקנות
איש ולקחו - ועמקי תוכנות.

נבואה. איש ומסעו
איש ומשאו

נבואה שעריך.

אין לאן למהר / אריאלה

המהירות הארוכה -
שמשחיתה בתוכנו כל חלקה טובה
בשבע בבקר בז'בוטינסקי ובגנה
'שוק העבדים' החדש של הדור
נשים ואמהות טהורות וקדושות
נחפזות ורצות במעבר חצייה - להספיק תירק!

מתבוננת בכאב
על פאר היצירה - אשה יהודיה
אמורה למשל בשעה זו בממלכתה
שאננה, רגועה, מלטפת, מוחה
כתם של שוק, מסדרת קוקיה

והשמחות? התקלפו מן הצלופן
יש לי ברית של נכד, חתנה, מסכה בגן
מנין ועוד מנין, זהו!
עד כאן.

"חשב מסלול מחדש"
זו פקדה שמימית
במקום לקושש קש
לשבת בבית מדרש
לפתח נביא ולקרא מחדש:
"לך עמי בא בחדריך
וסגר דלתך בעדך
חבי כמעט רגע עד יעבר זעם" (ישעיהו כו פסוק כ)
רק אמון של אמונה
אחיזה איתנה ביד המובילה.

האחזות / אריאלה

אבא'לה, אוהבת
אבא'לה, כואבת
אבא'לה, רוצה
אבא'לה, בודדת

לתקע את אנקול הידיעה
עמק בתוך רקמת האמונה

לחוש את הלב מתרחב בפעימה
עטופה היטב בגלימת השנחה

לא!

אתם לא רציניים!

אנחנו? והילדים?

חודשיים!

ועוד בלי לצאת לגינה?

כולל ערב פסח?

זה הגיוני בערך כמו מסע ספונטני לאנטארקטיקה.

במחשבה שנייה, זה הגיוני פחות.

מי האמין שאני, שגננות היה המקצוע אחרי האחרון ברשימה שלי

(בשנות עלומי...)

אני אסתדר עם החבורה הבלתי אפשרית הזאת???

טוב. זה לא היה קל.

לא תמיד זה היה שפוי. לפעמים בכינו.

לפעמים התפרקנו. לגמרי.

הבית בטח התפרק - בכלל לא לפעמים...

וידעים משהו?

חסדי ה' - אנחנו פה!

מחושלים יותר!

מחוזקים יותר!

נבהלים הרבה פחות...

כי השי"ת לימד אותנו שהילדים שלנו ניתנים לנו בהתאמה מדויקת.

ואם הם שלנו, אז הוא נותן גם כוח.

ואם קיבלנו כוחות - ברור שבחרנו במסע אליהם.

כי הם שלנו.

אנטארקטיקה לא.

ויהי היום

כל הארץ תהם

ותגעש ותרעד ותסער

דלתות שהוגפו,

חללים שנגפו

ויחיד מתבונן ויאמר:

לך תהלה

לך ממשלה

ימוטו אלילי הכזב

לך מלוכה

הפּתּר - שלך

גם עולם הבין ועזב:

אשליית הכח

חכמת המח

שקר שניהם לתשועה;

חשיכה לוגית

עצמה טכנולוגית

לא הועילו בזו השעה.

ובהערב יום, עוד יום של קורונה,

בת קול תלחש: "בן אדם, עזב נא".

הרפו. הרפו לכם ודעו:

אין עוד. אנכי הוא!

תכלת דומה לים / שני

יש, יש אימהות כאלה.
ים של רוגע. אוקיינוס של שלוה. הכלה אינסופית וקבלה לא מותנית של כל מה שלא יקרה.
אני - ותאמינו לי שלקח לי זמן לתפוס אומץ ולהודות בעובדות - לא מהזן הזה.

אני כן נלחצת כשהילדים שלי בודקים את השפעת הגרביטציה על כל מיני חפצים שבמקורם לא נועדו לעופף... ואני בפירוש לא רגועה כשהם מפעילים כוח פיזי מתון (או לא) זה על זה. ו - כן. מה לעשות, אני גם לא נלהבת במיוחד כשהם מחליטים שלשם הקמת המחנה התורן יש צורך בהבאת כל השמיכות והכריות שזכינו לאגור מאז נהיינו לעם. ובעיניי, גם מראה הרצפה בתום ארוחת הצוהריים אינו המחזה המרהיב ביותר שזכיתי לו מעודי.

וברשותכם, נדלג על האופן הספציפי ועל הטון המדויק שבו אני מגיבה...

תאמינו לי שמול הסיטואציות הנ"ל אני מייחלת לפעמים לא לאוקיינוס. לא לים. רק לשלולית קטנה של רוגע. באמת לא יותר. לפעמים, באמצע ניסיונות הנפל של הסנגור העצמי, אני מסבירה לעצמי שהאימהות ההן של שלוות האינסוף פשוט קיבלו ילדים כאלה רגועים כמו התכלת, שדומה לים... שדומה לרקיע... ולכן, ורק לכן, גם הן מגיבות בדומה לכיסא הכבוד.

אבל אני ברוך השם קיבלתי ילדים ש... אם כבר מדברים על ים ~ אז הם הגלים ~ הסערות ~ המערבולות ~ הצונאמי ~ ובגלל זה, ורק בגלל זה אני נשמעת לפעמים כמו רב חובל שצועק במלוא גרונו:

איפה סירות ההצלה???

השמים שלי / אריאלה

השמים שלי כחלים, רחבים, מופזים
שום עָן וְעִנָּן
לא יעיב על החיים

תכלת מתערבב לו באפור
ארגמן של שקיעה, נגיעה של כפור
דאגה דוקרת, החמצה מאימת
געגוע לימים של אור

שני נתיבים מקבילים באוטוסטרדת החיים
אחד של מאבק, שני של שירים
בלדה להשגחה פרטית מדקדקת
קינה לנפש אובדת

השמים שלי אפרים, רחבים, אפלים
גשמי ברכה - טעונים בעננים
קשת של שלום מפציעה בשפע של צבעים
עוצרת מבול של בלבולים

תקוות הקורונה / שני

משפט ששייך למחלקת ההומור השחור טוען:
"שמור את הייאוש. עוד תזדקק לו"...

ואני - פסימיסטית מושבעת משכבר הימים - סברתי וקיבלתי.
שמרתי אותו. חזק.

ושלא תחשבו - זה עלה לי בריאות.

בכל רגעי הנפל של 'חזון האם המושלמת' שלי; בכל דקות השפל של ניפוץ החלומות הוורודים נוסח ה'יאף פעם לא אכעס שוב'; וגם מול קריסתה בקול רעש גדול של שארית ההבנה הפדגוגית שעוד חשבתי שנתורה בי; המשכתי לשמור אותו. שלא יתפרץ ויצוף את כולי.

המשכתי גם כשהיו כה הרבה רגעים שהרגשתי שכבר אין טעם להמשיך לשמור אותו באדיקות כזו; פשוט כי לא יגיעו זמנים שאזדקק לו שוב מעכשיו. עשרות פעמים שכמעט שקלתי לשבור את 'מאגר הייאוש לשעת חירום' ולמשוך ממנו. עכשיו. במזומן.

אני אימא טובה כבר לא אהיה. לא בקדנציה הנוכחית, בכל אופן. ולמרות הכול המשכתי לאסוף את עצמי כל פעם מחדש. ממשיכה לשמור אותו, את מר ייאוש, לרגעי האמת שוודאי יבואו, כמו שהבטיחו אותם יודעי דבר...

	אנמן	ילי	אקישל	שמנון	
גפלה	☆	☆ ○	○ ☆	☆ ○	
צביה		○ ○			
ויגוי	☆ ☆	○	☆	○ ○	
אמיבה	○	☆	○	○	

ואז הם הגיעו, רגעי האמת. שבשבילים אגרתי ושמרתי והתגברתי - לא לבזבז את הייאוש...

ימים אחרים. עידן חדש - קורונה.

קבלו מושג:

אם פעם התמודדנו עם החברה בשעות מוגדרות שכללו: 'מבצע בוקר', 'מבצע צוהריים', ושיא השיאים של היום - 'מבצע השכבה' (כמה מדהים לתמצת שלושה קרבות אמיצים בשלוש שורות פשוטות...) - בימים אלו אנחנו והילדים הפכנו למקשה אחת. ובהשוואה לשלושת המבצעים מימי קדם, היום אנחנו במבצע אחד א - ר - ו - ר... מבוקר עד לילה. וגם אחרי. וגם אחרי האחרי...

והסבלנות שלי עמדה למבחן פעם אחר פעם אחר פעם. ולא תמיד מצאתי כוח לענות לשאלה-דרישה-תלונה מספר 4,000 להיום. ולרגעים, לא מעטים בכלל, שיוועתי לסנטימטר אחד של נורמליות, שריד לארצות השפיות.

ולפעמים הרגשתי שאני עומדת להיעלם אי שם, בתוך החור השחור הזה...

ועכשיו, תגידו אתם, מה היה מתבקש יותר מלרוץ ריצת אמוק למחסן ולשלוף משם את אדון ייאוש, לנער אותו מאבק של שנים ולאמץ אותו היישר ללב...

אז זהו. שדווקא ברגעי האמת שלהם חיכיתי; שבשבילים כל כך התאמצתי; שלכבודם שמרתי עליו מכל משמר;

דווקא אז שמעתי קול נפץ חזק מלווה בניחוח חרוך. מין 'בום על - קולי' הכי עוצמתי ששמעתי אי פעם. רצתי לכיוון המחסן...

צופה כבר מרחוק בעשן מיתמר... בוהה המומה בשרידיו העשנים של מר ייאוש, עליו שמרתי בשאריית כוחותיי. דווקא הקורונה מוטטה אותו ויכלה לו, לייאוש. כי פתאום גיליתי שאני אולי לא מושלמת אבל אני לגמרי בשבילם.

כל היום. וגם אחרי.

ושם, בין שרידי האפר, מצאתי אותה.

קטנה. קצת מאובקת אבל עדיין מאירה -

התקווה.

ומאז לא שמרתי אותה.

שמרתי עליה.

אֶהוּבָה / אַרְיָאֵלָה

אֶהוּבָה, מְבֹרָכָה, עֲטוּפָה
צוֹעֵדָה בְּנַחַת בְּרַחוּבוֹת קָרְיָה
אֶף אֶחָד לֹא רוֹדֵף
הַשׁוֹט לֹא צוֹלֵף
שְׁעוֹן מִפְּסִיק לְתַקְתֵּךְ
הַרוֹדֵן הַפְּנִימִי מִשְׁתַּתֵּךְ
אֵט אֵט - קֶשֶׁר מִתְהַדֵּק
הָעוֹלָם סְבִיבִי צְבֻעוֹנִי, יִפְהַפֵּה, מְרַקֵּד
מוֹשִׁיט לִי יָד
מְרַגֵּעַ, מְחַבֵּר, עוֹתֵק
וְשׁוֹתֵק

תְּפִלָּה חֲדָשָׁה / אַרְיָאֵלָה

25 יום לעומר - תש"פ

תְּפִלָּה חֲדָשָׁה נוֹלְדָה
תְּפִלָּה שֶׁל שְׁתִּיקָה
תְּפִלָּה שֶׁל צִוְחָה
שֶׁל חֶסֶד שְׁלִיטָה, שֶׁל הַתְּמוּסָסוֹת מְלֵאָה

לֹא יוֹדַעַת מַה רוֹצָה
לֹא מְבִינָה מַה צְרִיכָה
רַק נִצְמַדֶּת, נֶאֱחָזֶת, נִתְלִית
בָּךְ, רַק בָּךְ - סוֹכָה בְּצִלְךָ.

נִגְמְרוּ הַמְּלִים
הַתְּאִידוֹ מִשְׁפָּטִים
הַסְּבָרִים, טְעוֹנִים, פְּסוּקִים, פְּרָקִים

רַק מִגַּע שֶׁל תּוֹדָעָה
נִרְעַד
חֶזֶק מִפְּלִדָּה
שׁוֹמֵר עַל שְׁפִיּוֹת
נִפְשׁ גְּמוּלָה עַל יוֹצְרָה

כ"ה באייר

זהו זה. שלחנו אותם. עם הרבה תפילות והרבה ברכות. ו - כן. גם עם אנחת רווחה. הם מתוקים, הם מקסימים, הם מלאי חן ו - כן. הם גם זקוקים לנן שלהם. ואז, רגע אחרי שהם יצאו, עם הנשיקה והתפילה מעומק הלב שיהיו בריאים ושלמים, הגיע אדון מצפון. ברוך יהיה. האמת? ידעתי שהוא ינצל את ההזדמנות ויקפוץ לביקור. נו, נשתדל להתמודד. "תגידי", הוא פותח בטון רציני, "זה בטוח אחראי, השליחה הזאת לגנים? את שמה לב שזה כמעט שלוש ילדים? ושעוד לא עברו שבועיים מאז שמתווה הקבוצות התחיל? ושאיך אחד, ממש אף אחד, לא יודע עדיין שום דבר על הפיילוט הזה? את בטוחה שזה היה הדבר הנכון?" הוא תולה בי עיניים רציניות להחריד, ואני נושמת עמוק ומנסה להיזכר בכל השיקולים שגרמו לי כן לשלוח, למרות כל הנתונים היבשים.

"תקשיבי", אני אומרת, "בטוח? אני לא יודעת אם זה בטוח. מה שאני כן יודעת זה - שהחברה שלי היו על הקצה מכל בחינה שלא נסתכל על זה, ושלא נעים לומר - אבל גם אני הרגשתי על הקצה; ושננמרו הקווים הטלפוניים וחבורות העבודה שיצרו לנו פיורדים קטנים של שפיות בתוך הכאוס הגדול; ושכשמתובבים ברחוב ורואים שוב עולם נוסע ורץ ונושם - קשה מאוד להישאר בתוך המערה הביתית - חמה ומוגנת ככל שתהיה; ובכלל, אם הבריכות נפתחו - מי אני שאשאיר בבית את החבריא שזקוקים לגנים שלהם, יותר מאשר כמה משועממים שזקוקים לבצע תרגילי אקרובטיקה בתוך בריכה; מה גם שברוך השם האוצרות שבורכנו בהם מעולם לא התיימרו להיות אצילים מיידי-אין בית המלוכה הבריטי - מה שמשפיע באופן ישיר על הטונים, האנרגיות ומידת השיקום שחדר ממוצע זקוק לו לאחר שהיית דקות מספר של החבורה היקרה שלי. וחץ מזה, מצפון יקר שלי, אומר לך בכנות: אני בטוחה בדבר אחד - שאני לא בטוחה. וזהו. זה בעצם העיקר. לא להיות בטוחים. רק להישען ולדעת שאני לא בטוחה שזה בטיחותי ואני לא בטוחה משום שבאמת הכול בטוח; אני בטוחה שעשיתי השתדלות נכונה בהתאם למצב כוחות הנפש - הילדים - מציאות הבית שלנו. השתדלתי להשתדל וזהו. פה נגמר התפקיד שלי. מכאן המושכות הועברו ישירות למי שאני שלו והילדים שלו, והבריאות - גם היא שלו. עשיתי מה שיכולתי. בלי להיות בטוחה בכלום. רק להיות בטוחה שאני בוטחת בו.

...בְּאִמּוֹנֵתוֹ / אריאלה

אמונה שהיא רק שלו, קנינו
יגע, חצב, כמה, השתוקק
לרבנו

דוקא בכדידותו, בכידודו
מגלה את החלל בנפשו
חלל שנסה למלא
בכל מה שלא שלו -

משפחה, חברים
קניות, למודים
עבודה, אתגרים
סדורים והמון קשרים

והחלל - כמו חר שחר -
בולע הכל!
ונשאר ברעבוננו

לקשר יחיד - שהוא מזון נפשו
לקשר יחיד - שיפרנס נשמתו
לקשר יחיד - שישביע כמיהתו
לקשר יחיד - שיחיה את רוחו

שְׁנֵרָה / שני

ימים של אביב - שפרון שעוטה
וימים של גשם עכור ושופך

ימים עתירי נסיון חיים שנרכש
וימים שאכלנו אף שבענו רק קש

ימים שננה החיוד ורבתה השמחה
וימים שהקדים לו הערב וירדה חשכה

ימים שברקה התמונה באלפי ניצוצות
וימים שהלכנו כאובדי העצות

אם רק נרחיב לבנו - כאולם
ונשכיל לאהב הרגעים - כלם
ונדע לחיך גם בזמן של שלכת
ונבין שכל תפקידנו - להמשיך וללכת
לפסע בין רגבי אדמה ועלים
ולהרגיש
מנהלים...

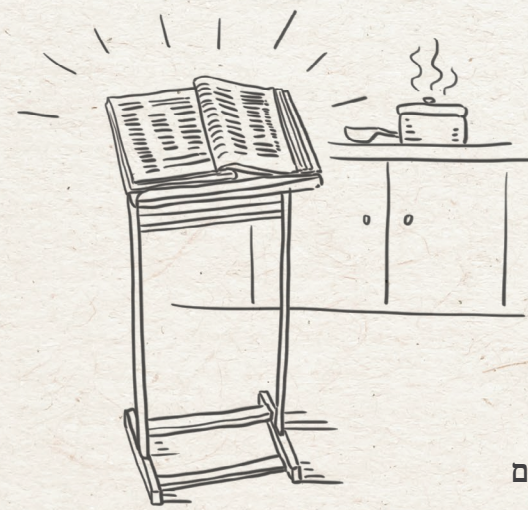
היה היתה נערה עם צמות
ומבט מלא תם בעינים
ישבה ורקמה לה בדל"ת אמות
גם חלום רקמה היא בינתיים

יבוא יום, לא ירחק, ובבית חדש
תשב היא, תרקם עוד תכים
בנין של תורה יהא לה מקדש
תתנגן בו שירת מלאכים

אברך של משי, גמרא וסטנדר
והיא - בין תנור לכירה
קול תורה ימלא את החדר
לבה ופיה - שירה

והתינוק מלאכי, ענג וטהור
יקשיב גם - לקול הגמרא
בית קטן יתמלא אז באור
אור מפלא וקסום של תורה

כך היא יושבת, טווה לה חלום
לבה ופיה - תפלה
והנה, 'עת דודים' הגיעה הלום
נערתנו הופכת כלה!

בנין שם מוקם, של שלווה ושלו
קול תורה מתנגן בו, נשפך
והנה הופך למציאות החלום
והיא מאשרת כל כך!
עוברות השנים, חולפות במהרה
מצטרפים ברוך השם ילדים
הם כבר זוג פלוס שירה
החלום קורם עור וגידים!

ופתאום - יש כלים וכביסה ואי סדר
ארוחות - לפנות, להגיש
ואף שנגון יש בו, בחדר,
היא אינה פנויה להרגיש.

והתינוק מלאכי, ענג וטהור
יודע לבכות עד זריחה, והיא
בשעה אין בה אור
יושבת לפעמים ובוכה:

היכן נעלמת, נערה עם צמות?
איפה אתם - תקוות, חלומות?

איפה הקסם, השיר, המקדש?
ראיתי רק דיסה שפוכה
והתינוק שבוכה, שוב מחדש
ואשה שתשאל בתוכה:

"של נעליך מעל רגליך"
כך כתוב בשלט של אור
כי המקום הזה - עם הרצפה הדביקה
חשוב הוא! קדוש וטהור.

בין כל גוני האפר
בין רגשות האשם והכפור
בין כביסה וכלים ושגרה
עדין - זוהי שירה!

החלום לא נגוז. לא הפך לרסיסים
הוא חי וקיים ונושם!
הוא כאן. בין כתלי ביתה המקסים
שהקימה - משכן להשם.

וכך, בשעה שקרובה לזריחה
היא לומדת להכיר מחדש
חלומו של ביתה - ושמחה
שזכתה להקים לו מקדש!

איך לבש החלום כזו מין צורה?
איך הפך החזון לשגרה אפורה?

איך היא, נערת הרכות והתם
הרימה היום קול צעקה?
היא - שחלומה לא היה בו מתם
הפכה השיר - מועקה?

איפה נחבאתם - שבכי חלומי?
לא הכרתי אתכם, את עצמי

ואז, בשעה שקרובה לזריחה
תינוק מיבב בזרועה
היא שומעת קול עולה מתוכה
לוחש לה ברך: "את רואה?"

"מה לראות?" היא שואלת
עיפות של אינסוף בקולה
ומבין ערפל מבחינה היא
באותיות של זהב למולה

השניות הקריטיות של הקורונה...

המרחק בין רצפה נוצצת אחרי שטיפה יסודית לבין כתמי דבק שחרחרים שמאיימים להדביק את סוליות הקרוקס שלך לרצפה - הוא בדיוק שנייה אחת; השנייה הזאת שבה הצדיק התורן היטה את כוס הפטל שלו בזווית קריטית...

המרחק בין שולחן שבת ערוך לתפארת במיטב הכלים (החד - פעמיים כמובן) לבין צלחות, כוסות וסכו"ם מתגוללים על הרצפה במחול בלתי אלגנטי בעליל - הוא בדיוק שנייה אחת; השנייה הזאת שהקטן שלך החליט בה למשוך את הניילון... המרחק בין צנצנת גרבר שלמה ומלאה שעומדת לתומה על השולחן, לבין רצפה - ארונות מטבח - כיסאות מנוקדים בנתזי פרי בשילוב שברי זכוכית - הוא בדיוק שנייה אחת; השנייה הזאת שבה העזת לסובב את העיניים מהבחור העצמאי בן השנתיים שיושב על הכיסא מולך...

המרחק בין האפשרות לתקשר עם תבל ומלואה בשיחות מרתקות וקליטה מלאה, לבין חוסר יכולת בסיסית לענות אפילו לבעלך לפלאפון - הוא בדיוק שנייה אחת;

השנייה הזאת שבה קלטת אותם מזווית העין משיטים את הפלאפון שלך באמבטיה בצוותא חדא עם חבורת ברווזונים צהבהבים... המרחק בין ישיבה בשולחן שבת במיזוג אוויר נהדר, לבין נפנוף אינטנסיבי, על גבול ההיסטרי, בכל האמצעים העומדים לרשותכם - הוא בדיוק שנייה אחת;

השנייה הזאת שבה גיליתם שמישהו מהחברה שיחק בשלט של המזגן בדיוק בשבת הכי חמה של השנה...

המרחק בין חיים שבלוניים שיש בהם סדר וגדרים קבועים מראש, לבין חיים מלאי צבע, מקוריות והפתעות הכי לא צפויות שיש - הוא בדיוק שנייה אחת;

השנייה הזאת שבה את מגלה מה הם עוללו הפעם...

ערב פסח תש"פ

אני רוצה כל כך לתת לך
את החבוק, את התמיכה
את ערכת ליל הסדר
את התפלה
את החרסת, את הבקר
רשת הגנה וגם מתנה

לעטף אותך בשמיכת האמונה
לארג לך שטיח השגחה
לפנק אותך עם גלידה ועוגה
לרפד לך כרסה למנוחה
לישב דעתך בתבונה

ומול כל זאת -
נמחק ה'אני'
התפוגגה היכלת
התמעט הרצון
ירדה הסבלת

מ ע ר ב ל ת

חדר 130 – ניר עציין / אריאלה

הים קים, כל כך נוכח
בשפעת גליו
נוטר סוד במצלותיו
אדיש לסביבותיו
כחל-תכל-ירק
מתעתע בצבעיו

נוף ילדות קדום
שהטביע חותמו בנפש
נפש שבכל מקום: מחפשת מרחביה
מתחבטת בזרמיה
צוללת למעמקיה
משאירה חותם של צדף בחופיה
של שיר בגבולותיה

בולשת סביבותיה, איזה צבע של דגל
מניפים מציליה?
התרפקות בטוחה עטופה בלבן
אני כאן
חוף מוגן

לגזל / אריאלה

עולם חיצוני מתפוגג בקביעות
מתקלף, מתמוסס, מפשיט את הפגיעות
שנותרה עירמה, נבוכה, מבלבלה

איה ההכחשה הטובה והמיטיבה? !
איה הדפוסים האוטומים, מגנים? !
לפחות הדחקה אחת תשאירו לי למפרע.
רוצים שאשתגע? !

אט אט, בשקט, בדממה
מאחורי חומה שקופה
צומח מרחב פוטנציאלי רענן
גן משחקים חדש, מבלגן
קרוסלה, מגלשה, נדנדה
כלם לשרות תודעה משתנה

גולשת, מסתחררת, עפה על עצמה
רצה, צוחקת, מחבקת בבה
קופצת, מתיזה מים, מעלפת מיפיה
של ילדה תמה וזכה
שקבלה רשות
להיות עצמה

תּוֹדָה

כְּשֶׁעוֹמֵד לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה
מִמְקַמֵּת הַכִּי מְדִיק
לוֹלֵךְ עַל חֶבֶל דָּק

מְשַׁחֲרֶרֶת מְדַאָּגָה
מְרַכֶּזֶת בְּמִשְׁמִימָה
מְחַבֵּרֶת בְּכָל הַהוּיָה
לְעֶשֶׂר שָׁל יָפִי וְחוּיָה

כְּשֶׁר וּגְמִישׁוֹת עֵלְאִיִּים
מְקַדְמִים כָּל שְׁנוֵי וְהַפְתָּעָה

נְשִׁימָה עֲמוּקָה וְסְדִירָה
מְחַבֵּרֶת פְּנִימָה וְהַחוּצָה בְּכָל פְּסִיעָה
רֶשֶׁת הַגְּנָה מְרַפֶּדֶת תּוֹדָעָה
אֶתְהָ, רַק אֶתְהָ - מְחַזֵּק בְּחֶבֶל

צוֹעֵדֶת לְקִרְאָתְךָ

תּוֹדוֹת

מוֹדָה מִקְרֵב לֵב,
לְתוֹכְנִית 'אֵלֵיךְ' בַּהוֹבְלָתָהּ שֶׁל ד"ר פִּלּוּרָה מוֹר וְתַחַת נִיהוּלוֹ שֶׁל
ד"ר רֵמִי סוֹלִימָנִי, מִנְכ"ל 'אֲשֵׁלִים' בְּתַמִּיכְתָּהּ הַנְּדִיבָה שֶׁל קֶרֶן וּוְאֵהֶל,
וְלִמְחֻזֵּי הַחֲרָדִי - מִשְׂרַד הַחֵינּוֹךְ בַּהֲנַהֲגָתָהּ שֶׁל הַגֵּב' רוֹת אֵלְמִלִּיחַ,
מְנַהֶלֶת בְּפוּעֵל שֶׁל הַמְּחֻזֵּי, הַמְּשַׁמֵּשׂ אַכְסֵּנִיָּה מִגְדֵּלֶת, מְכַבֶּדֶת וּמְכוֹבֶדֶת
לְאֵלֶפֶי נְשׁוֹת חֵינּוֹךְ שְׁלוֹמְדוֹת, מְתַפְתַּחֹת וְאִמּוֹנוֹת עַל קִידוּם כָּל
הַתְּלִמִּידוֹת בְּמַעֲרַכַת הַחֵינּוֹךְ שֶׁל הַקְּהִילָה הַחֲרָדִית;
לְד"ר פִּלּוּרָה מוֹר הָאֵחָת וְהַיְחִידָה, מְפַתַּחַת הַתְּפִיסָה הַפְּסִיכּוֹ-
חֵינּוֹכִית, שֶׁהַקֶּשֶׁר הָעֵמוּק וְהַמְּשַׁמְעוֹתֵי בֵּינֵינוּ הוּא דוֹגְמָה לִיְחִסִּים
שֶׁמְפַתַּחִים וּמְרוּיִם אֶת הַנֶּפֶשׁ;

לְצוּוֹת ה'מּוֹבִילוֹת' הַיֶּקֶר וְהַחֲשׁוֹב, שֶׁמְלוּוָה בְּחוּם וּבִמְקַצְעוּעִיּוֹת;
לְמִיכָל לֵימָן הַיֶּקֶרָה, שֶׁתּוֹמַכֶּת וּמְכִילָה בְּחוֹכְמָה וּבִידִידוֹת כְּנָה;
לְמִשְׁפַּחָה אֲהוּבָה, שֶׁכֵּל אוֹצְרוֹת תְּבֵל כְּלוּלִים בָּהּ;
לְשֵׁנִי - כֵּלָה נְדִירָה, שׁוֹתֶפֶה אֲמִיתִית לִיצִירָה.
וְאֵלֶיךָ רִיבּוֹנִי -

"כִּי מִמָּךְ הַכֵּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנָה לִי"

שְׁטָה בְּנֵהָר רַחֲמֶיךָ
טוֹבֶלֶת בְּדִינּוֹר חֶסֶדֶיךָ
מְסַתְּנֹרֶת מִשְׁפָּעֵת אוֹר פְּנִיךָ
נָחָה עַל זְרֵי הַדְּפָנָה שֶׁל מְדוּתֶיךָ
מְעַלְפֶת מִיָּפִי עוֹלָמְךָ
אֶתְהָ - הוּא

אריאלה גורדון

argo0602@gmail.com

053 - 3190602

